

Aan 't water

*100 watergedichten en
100 watergezichten*

Samengesteld door Boudewijn Bakker, Helmi Goudswaard
en Nicolaas Matsier

UITGEVERIJ THOTH · BUSSUM

Inhoud

Boudewijn Bakker, Helmi Goudswaard, Nicolaas Matsier,
Nederland waterland

13

<i>Water</i>	1	Armando, <i>Wasser 24-1-14</i> , 2014	22–23	13	Gé Röling, <i>De pier bij Nes</i> , 1964	51	
	1	Chr.J. van Geel, <i>Als stilte steeds en van verweg</i>	24	15	Willem Jan Otten, <i>Wad</i>	52	
	2	Jaap Hillenius, <i>Water langs stenen</i> , 1972	25	14	Charles Donker, <i>Groninger wad</i> , 1990	53	
	2	Herman Gorter, <i>Daar ligt dat water – dat schitterende water</i>	26	16	P.C. Boutens, <i>Domburgsch uitzicht</i>	54	
	3	Marian Plug, <i>Zee XV</i> , 2013	27	15	Jan Toorop, ‘ <i>Riviergezicht</i> ’ [Gezicht vanaf Domburg over de Roompot op Schouwen], 1916	55	
	3	T. van Deel, <i>Zoals water</i>	28	17	Ed Leeftang, <i>Duiveland</i>	56	
	4	Willem Jan Otten, <i>Van water staat niet vast</i>	29	16	Rein Dool, <i>Duiveland met Bruinisse gezien vanaf Tholen</i> , ca. 1990	57	
	5	H. Marsman, <i>De bruid</i>	30	18	Piet Gerbrandy, <i>Zand</i> [fragment]	58	
	4	Gerrit Benner, <i>Landschap met water</i> , ca. 1945	31	17	Edgar Fernhout, <i>Schelpen en het strand</i> , 1957	59	
	<i>Zee</i>	5	Edgar Fernhout, <i>Zee</i> , 1958	32–33	19	Esther Jansma, <i>Dit hier</i>	60
		6	Gerrit Krol, <i>Afsluitdijk</i>	34	18	Christiaan Kuitwaard, <i>Strand 08-11-2018</i> , 2018	61
		6	Theo van Doesburg, <i>Zeegezicht met bootje</i> , ca. 1906	35	20	Hélène Gelèns, <i>hoe de golf het zand opstuwt tot een eerste ribbel</i>	62
		7	Wim Hofman, <i>Wat ik me niet kan voorstellen</i>	36	19	Marco Käller, <i>Een tijj vereeuwigd</i> , z.j.	63
		7	Piet Mondriaan, <i>Zee na zonsondergang</i> , 1909	37	21	Clara Eggink, <i>Hoek van Holland</i>	64
8		Herman Gorter, <i>KOUDE rilling doorgaat me van de zee</i>	38	20	Herman Berserik, <i>De vuurtoren</i> [Westkapelle], 1989	65	
8		Jan Toorop, <i>Zee</i> , 1899	39	21	Johan van Hell, <i>Strand en zee</i> , 1925	66	
9		Chr.J. van Geel, <i>Zee</i>	40	22	Theo van Doesburg, <i>Duinen en zee</i> , ca. 1912	67	
9		Jan Toorop, <i>De zee</i> , 1887	41	22	Ben Zwaal, <i>pier</i>	68	
10		Willem Hussem, <i>zet het blauw</i>	42	23	Rein Draijer, <i>Golfbreker</i> , 1975	69	
10		Willem Hussem, <i>Zonder titel</i> , 1953	43	23	Erik Lindner, <i>Boortorens onder de zon</i>	70	
11		Willem Kloos, <i>Van de Zee</i>	44	24	Emo Verkerk, <i>Mosselperceel</i> , ca. 2005	71	
12		Willem Elsschot, <i>De Zee</i>	45	25	Elsbeth Cochius, <i>Buiten de oever</i> , 2002	72–73	
<i>Eilanden, kusten</i>		11	Siemen Dijkstra, <i>Over het Uithuizer Wad</i> , 2003-2007	46–47	24	Joost van den Vondel, <i>Aan de leeuw van Holland</i>	74
	13	J. Bernlef, <i>Eiland</i>	48	26	Jan Asselijn, <i>De doorbraak van de Sint-Anthonisdijk bij Amsterdam</i> , 1651	75	
	12	Dirk Hidde Nijland, <i>Panoramisch gezicht op de Waddenzee</i> , ca. 1930-1940	49	25	Hendrik Tollens, <i>De wraak</i> [fragment]	76	
	14	Willem van Toorn, <i>Eiland</i>	50	27	Christiaan Josi naar Jacob Cats, ‘ <i>Gezicht der dykbreuk en overstrooming te Bemmel by Nijmegen op den 21 February 1799</i> ’, 1802	77	
				26	H.H. ter Balkt, <i>De watersnoodramp 1953</i>	78	
				28	Henk Chabot, <i>Inundatie</i> , 1944	79	
				27	Ad Zuiderent, <i>Fata Morgana</i>	80	
				28	Mischa Andriessen, <i>Vloed</i>	81	
				29	Louis van der Linden, <i>Stormschade (Afkalving)</i> , 2021	82	
				30	Edgar Fernhout, <i>De Schouwse dijk bij Brouwershaven</i> , 1953	83	

*De water-
wolf*

Willem van Toorn Eiland

Zeker een eiland zijn. Zeker de brug
nog weigeren zolang je kan, de dijk
niet denken. Buiten het bereik
blijven van wat daar op de grens
van lucht en water loert: het land
waar eindeloos hongerig land achter ligt.

Maar wel de steiger teren voor het veer,
de vaargeul open houden, het uitzicht
bewaren op wat voor ieder kind weer
in dromen opdoemt: later ooit nog van
hier oversteken naar wat daar onzicht-
baar lokkend ligt: de overkant.

Gé Röling, *De pier bij Nes*, 1964, waterverf op papier, 40 × 53,5 cm

21

Johan van Hell, *Strand en zee*, 1925, olieverf op doek, 75 × 87 cm

Theo van Doesburg, *Duinen en zee*, ca. 1912, olieverf op doek, 29,2 × 33 cm

22

Erik Lindner Boortorens onder de zon

Boortorens onder de zon
strandpalen die afdalen naar de branding

er staat een mannetje op het eind van de zee
die zijn armen als elektriciteitskabels uitstrekt

teruglopend water onder nieuwe golven
terugglijdend schuim dat opnieuw wordt voortgestuwd

stortstenen met vierkante gaten erin
hoeken in de golven

teruglopend water, meertjes achter zandplaten
geulen tussen geribbeld opgedroogd zand

algen op de steiger, netslierten als spinrag

een smalle ijzeren lader geklonken in hout
mosselbanken op palen

een golf komt op me af
trekt zand met zich mee terug.

Emo Verkerk, *Mosselperceel*, ca. 2005,
olieverf, hout en metaal op doek, 130 × 105 cm

Hendrik van Teylingen Veer

Bij Brakel is de Waal zeer zeker
Een riviertje! Bij ontij stampen
Binnenvaarders voor je langs met echt
De dolste schuimsnorren en de lucht

Houdt het gewoon niet meer: de ene wolk
Na de andere klettert te pletter
Op je vervoer, waarin je zoet zit
Te wachten op een klein type pont.

Ida Gerhardt Het veerhuis

Als langs de duisterende waterbaan
de veerboot aan de meerpaal is gebracht,
begint het rijkste wat ik ken: te nacht
hoor ik het water aan de schoeiing slaan.

Diep ingenesteld in het donker huis
lig ik te luist'ren naar die trage klop;
en een verbeiden richt zich langzaam op,
speurend – het hart wordt in de stilte thuis.

En wéér hervindt het, door de stroom bespeeld,
zijn ondoorgrondelijk en diep bezit, –
van hemel en rivierland rijst het beeld;
de dag is heerlijk, heerlijker is dit

verholene, wat de daggezichten bindt:
één blinde kern, die schoksgewijs ontstaat, –
en het vertragen dan tot diep beraad
als woord na woord te fluisteren begint.

Daarbuiten leeft de stroom, waarover wijd
der sterrenbeelden pracht is opgegaan;
door 't venster waait een reuk van water aan, –
ik weet geen naam voor dèze zaligheid.

Robert Anker In de Beemster

Voor de dichter M.R.

Onder het grote licht van Holland waar de zee in ligt
uit de sloten de weerspiegelingen van dat licht
lumière luce light dat aan der bomen wemeling
zijn eigen prisma wordt in paarsroodgele streping
van het pannendak van boerderijen flitsend afglijdt
in een trage plas van kwik over de goot naar tastende
van licht doorschoten schemer bij de schuren aan de grond
door dwarrelende vogels om de hoogspanningsleidingen
met gouddraad wordt gestikt en uitrust als de zwaluwen
een vleugel hangen laat en opwiekt naar het kalmste blauw
vandaar in kromme witte banen neersuist naar de horizon
en van de horizon weer echoot naar de oren over korenvelden
golvend aan komt verven aanvlaagt met de geurendste
kruidigheid van water en in de sloot en mest en grassen
melk en hooi en o het krioelen in de opgeschoten bermen
waar het zelf in danst en dan zich plotseling tot zwart
verstopt achter de bomen voor de fietser op de rechte weg
te voorschijn schiet met duizend degens hem doorborend
hem rechtop stilzet tot een openend bevragen zonder end
waar ben ik (in de Beemster)
en waartoe (omdat je bent geboren).

Paul Overhaus, *Polder*, ca. 1980, kleurkrijt en zwarte inkt op papier, 20 × 29,7 cm